

GREP INN: I oktober 2011 innkalte statsminister Jens Stoltenberg og finansminister Sigbjørn Johnsen sentralbanksjef Øystein Olsen og finansstilsynsdirektør Morten Baltzersen for å finne en håndtering på finansuroen. Samtidig endret Norges Bank interbank-spilleregulene. FOTO: ARE HARAM

Senket interbankrenten med 10 basispunkter

Fikk bankene til å låne til hverandre

BANK: Med to grep lyktes Norges Bank med å få interbankmarkedet effektivt.

ARE HARAM
ARE.HARAM@FINANSAVISEN.NO

Etter Lehman Brothers-kollapsen i 2008 var det bortimot umulig å få banker til å plassere overskuddslikviditet hos hverandre over natten. Det samme gjaldt i Norge. Plutselig var bankene blitt oppmerksomme på at det ikke var bare en teoretisk risiko forbundet med å la konkurrenten ha pengene over natten.

Men systemet er slik at overskuddslikviditeten etter hver enkelt dag må plasseres et sted. For de aller fleste ble løsningen å plassere i sentralbanken. Sentralbankene

var lite lystne på at bankvesenet skulle gjøre seg enda mer avhengig av dem.

Ned 10 basispunkter

I Norge lå overnatten-renten i interbank-markedet i årene 2009–2011 i gjennomsnitt 6,86 basispunkter over styringsrenten, men det var ikke noe stort volum i norske bankers plassering hos hverandre og internbankrenten var svært volatil.

Etter 2011 har renten ligget 3,03 basispunkter under styringsrenten, volumet er kraftig økt og an-

tallet banker som jevnlig plasserer overskuddslikviditeten hos andre banker er økt klart.

Dessuten er store rentesvingninger rundt likviditetstopper som skatteterminer langt på vei blitt borte.

To grep

Hva skjedde? Norges Bank gjorde to endringer med virkning fra 3. oktober 2011.

Hver enkelt bank fikk en kvote av likviditet som kunne plasseres over natten i sentralbanken til styringsrenten. All sentralbankbruk utover dette ble «straffet» med

1 prosentpoeng lavere rente.

Samtidig satte Norges Bank et eksplisitt mål på samlet likviditet, 35 milliarder kroner pluss/minus 5 milliarder kroner, og tok i bruk markedsoperasjoner aktivt for å trimme likviditeten dit.

En studie publisert i Norges Banks working paper-serie viser at disse to grepene endret interbank-markedet fra et lite aktivt marked med klart høyere rente enn styringsrenten til et større marked hvor renten ligger tett på, og ofte under, styringsrenten.

Fra over til under

Studien av Q. Farooq Akram og Jon H. Findreng viser også at interbankrenten etter endringene er mindre volatil.

I perioden 2009–2016 ble det gjennomført 1,6 millioner transaksjoner mellom norske banker, i gjennomsnitt på 153,6 millioner kroner. Av disse antas knappe 20.000 å være overnatten-plasseringer.

Før omleggingen i 2011 var overnatten-renten over styringsrenten i 97 prosent av tilfellene. Etter endringen har renten ligget under styringsrenten i 96 prosent av tilfellene.

Norges Bank har som mål at interbankrenten skal ligge tett på styringsrenten og være stabil. Forfatterne konkluderer med at dette i større grad er oppfylt etter 2011.

Totalt har 33 banker vært aktive i overnatten-markedet, hvorav 32 som långivere, mens 29 banker har lånt inn.